

SPIS TREŚCI

DZIAŁ PIERWSZY. Przepisy ogólne	13
Rozdział I. Przepisy wstępne	13
Rozdział II. Podstawowe zasady prawa pracy	15
Rozdział IIa. Równe traktowanie w zatrudnieniu	16
Rozdział IIb. Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy	19
Rozdział III. (uchylony)	19
KOMENTARZ. Dział I. Przepisy ogólne	20
Zagadnienia ogólne	20
Pracodawca	20
Pracownik	20
Akty prawa wewnątrzzakładowego	21
Zawieszenie prawa wewnątrzzakładowego	21
Warunki zawieszenia przepisów prawa pracy	21
Jakie przepisy można zawiesić	22
Okres trwania porozumienia	22
Warunki, na jakich są zatrudniani pracownicy w czasie zawieszenia przepisów	23
Zawieszenie zapisów umowy o pracę	23
Podstawowe zasady prawa pracy	24
Równe traktowanie w zatrudnieniu	25
Zróżnicowanie wynagrodzeń a dyskryminacja	26
Dodatkowe świadczenia po ustaniu stosunku pracy a dyskryminacja	29
Co powinien zrobić pracodawca, aby uniknąć zarzutu dyskryminacji płacowej	30
Różnice między dyskryminacją a nierównym traktowaniem	32
Ochrona pracowników w razie dochodzenia roszczeń	32
Obowiązek udostępnienia pracownikom przepisów o równym traktowaniu ...	32
Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy	33
DZIAŁ DRUGI. Stosunek pracy	37
Rozdział I. Przepisy ogólne	37
Rozdział II. Umowa o pracę	39
Oddział 1. Zawarcie umowy o pracę	39
Oddział 2. Przepisy ogólne o rozwiązaniu umowy o pracę	42
Oddział 3. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem	43
Oddział 4. Uprawnienia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę	46
Oddział 5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia	48
Oddział 6. Uprawnienia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia	50
Oddział 6a. Uprawnienia pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia	51
Oddział 7. Wygaśnięcie umowy o pracę	51

Rozdział IIa. (uchylony)	52
Rozdział IIb. Zatrudnianie pracowników w formie telepracy	53
Rozdział III. Stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę	56
Oddział 1. Stosunek pracy na podstawie powołania	56
Oddział 2. Stosunek pracy na podstawie wyboru	58
Oddział 3. Stosunek pracy na podstawie mianowania	59
Oddział 4. Stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę	59
KOMENTARZ. Dział II. Stosunek pracy	60
Zagadnienia ogólne	60
Stosunek pracy	60
Udostępnianie danych osobowych	61
Kwestionariusz osobowy	62
Umowa o pracę	63
Elementy umowy o pracę	64
Określenie stron umowy o pracę	66
Data zawarcia umowy o pracę	66
Rodzaj pracy	67
Miejsce wykonywania pracy	67
Wynagrodzenie za pracę	67
Wymiar czasu pracy	68
Termin rozpoczęcia pracy	68
Limit godzin ponadwymiarowych	69
Systemy czasu pracy w umowie o pracę	70
Wskazanie okoliczności zawarcia umowy terminowej powyżej limitów	70
Nieobowiązkowe elementy umowy o pracę	73
Rodzaje umów	73
Umowa na okres próbny	73
Ponowne zawieranie umowy na okres próbny	75
Skutki zawarcia umowy na okres próbny dłuższy niż 3 miesiące ...	77
Umowa o pracę na czas określony	79
Brak limitów w zawieraniu umów na czas określony	81
Wypowiedzenie umowy na czas określony	84
Przepisy przejściowe	85
Umowa na czas wykonania określonej pracy	90
Umowa na zastępstwo	91
Umowa na czas nieokreślony	92
Informacja o warunkach zatrudnienia	93
Przejęcie zakładu pracy na innego pracodawcę	95
Przejęcie praw i obowiązków przez nowego pracodawcę	95
Pracownicy zatrudnieni na innej podstawie niż umowa o pracę	97
Osoby zatrudnione na innej podstawie niż stosunek pracy	97
Tryb przejścia zakładu i związane z tym obowiązki wobec pracowników	97
Uprawnienia pracowników	98
Rozwiązanie umowy o pracę	99

Porozumienie stron	99
Rozwiązanie umowy za wypowiedzeniem	99
Okresy wypowiedzenia umów o pracę	101
Liczenie terminów	101
Przyczyna wypowiedzenia umowy	102
Konsultacje zamiaru wypowiedzenia umowy ze związkami zawodowymi	103
Wręczenie wypowiedzenia pracownikowi	104
Wydłużenie okresu wypowiedzenia	106
Skrócenie okresu wypowiedzenia	106
Rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia	108
Zwolnienie dyscyplinarne pracownika	108
Rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia i bez winy pracownika	109
Rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia przez pracownika	110
Wygaśnięcie stosunku pracy	111
Śmierć pracownika	111
Śmierć pracodawcy	112
Tymczasowe aresztowanie	112
Nie zgodne z prawem wypowiedzenie umowy	112
Umowa na czas nieokreślony	112
Umowa na okres próbny	113
Umowa na czas określony	113
Nie zgodne z prawem rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia	114
Przywrócenie do pracy	115
Telepraca	115
Rozpoczęcie pracy w formie telepracy	115
Zaprzestanie wykonywania telepracy	116
Obowiązki pracodawcy	117
Dodatkowa umowa	117
Kontrola telepracownika	118
Dokumentacja pracownicza i obowiązki pracodawcy w zakresie bhp	120
Delegowanie pracowników	120
DZIAŁ TRZECI. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia	124
Rozdział I. Ustalanie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą	124
Rozdział Ia. Wynagrodzenie za pracę	126
Rozdział II. Ochrona wynagrodzenia za pracę	127
Rozdział III. Świadczenia przysługujące w okresie czasowej niezdolności do pracy	129
Rozdział IIIa. Odprawa rentowa lub emerytalna	130
Rozdział IV. Odprawa pośmiertna	130
KOMENTARZ. Dział III. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia	132
Zagadnienia ogólne	132
Regulamin wynagradzania	135
Regulamin wynagradzania a układ zbiorowy pracy	135
Zasady tworzenia regulaminu wynagradzania	136

Jakie postanowienia powinien zawierać regulamin	136
Najczęściej popełniane błędy w regulaminie wynagradzania	137
Jak prawidłowo określić datę wejścia w życie regulaminu	141
Jak podać regulamin do wiadomości pracowników	142
Jak zmieniać postanowienia regulaminu.	142
Podróż służbowa	144
Dieta krajowa	144
Dieta zagraniczna	149
Podróż pracowników mobilnych	151
Nocleg w kabinie samochodu	154
Wynagrodzenie za wykonaną pracę	157
Przestój	158
Przestój z powodu warunków atmosferycznych	158
Ochrona wynagrodzenia za pracę	160
Prawo niezbywalne	160
Wypłata wynagrodzenia za pracę	163
Forma i sposób wypłaty wynagrodzenia	164
Potrącenia z wynagrodzenia	164
Granice potrąceń i kwota wolna	164
Wynagrodzenie za okres niezdolności do pracy	172
Odprawa rentowa lub emerytalna	175
Odprawa pośmiertna	177
DZIAŁ CZWARTY. Obowiązki pracodawcy i pracownika	183
Rozdział I. Obowiązki pracodawcy	183
Rozdział II. Obowiązki pracownika	186
Rozdział IIa. Zakaz konkurencji	186
Rozdział III. Kwalifikacje zawodowe pracowników	187
Rozdział IV. Regulamin pracy	189
Rozdział V. Nagrody i wyróżnienia	190
Rozdział VI. Odpowiedzialność porządkowa pracowników	190
KOMENTARZ. Dział IV. Obowiązki pracodawcy i pracownika	192
Zagadnienia ogólne	192
Zakres obowiązków pracownika	192
Mobbing	194
Świadectwo pracy	196
Termin wydania	196
Szczególne zasady wypełniania i wydawania świadectwa pracy	199
Okresy pracy w „zbiorczym” świadectwie pracy, jeżeli pracownik otrzymał świadectwo pracy za niektóre zakończone umowy	199
Świadectwo pracy dla pracownika, z którym umowę zawarto wcześniej, niż nastąpiło przystąpienie do pracy	200
Wystawianie świadectwa pracy, jeżeli po umowie terminowej zawarto umowę na czas nieokreślony	201
Wydanie świadectwa pracy przed upływem 24 miesięcy	201
Najczęstsze błędy w świadectwach pracy	202
Sprostowanie świadectwa pracy	210

Zakaz konkurencji	210
Wskazówki dla pracodawcy zawierającego umowę o zakazie konkurencji	211
Odpowiedzialność materialna pracownika za złamanie zakazu konkurencji podczas zatrudnienia	216
Odszkodowanie z klauzuli konkurencyjnej	219
Sposób obliczania odszkodowania	221
Kwalifikacje zawodowe pracowników	223
Skierowanie lub zgoda pracodawcy na doksztalcanie	223
Uprawnienia pracowników podnoszących kwalifikacje	225
Umowa pracodawcy z pracownikiem podnoszącym kwalifikacje	227
Indywidualny czas pracy	233
Świadczenia dobrowolne	233
Doksztalcanie niezwiązane z zatrudnieniem	234
Regulamin pracy	234
Zasady przyznawania środków ochrony indywidualnej	236
Systemy i rozkłady czasu pracy oraz przyjęte okresy rozliczeniowe	237
Pora nocna	238
Termin i miejsce wypłaty wynagrodzenia	238
Wykaz prac wzbronionych młodocianym i kobietom	239
Obowiązki bhp	240
Sposób potwierdzania przybycia i obecności w pracy	240
Informacja o karach porządkowych	241
Inne postanowienia zamieszczone w regulaminie pracy	241
Ustalenie i wejście w życie regulaminu pracy	241
Odpowiedzialność porządkowa pracowników	242
Procedura stosowania kar	242
Odwołanie od zastosowanej kary	243
Zatarcie kary	245
DZIAŁ PIĄTY. Odpowiedzialność materialna pracowników	248
Rozdział I. Odpowiedzialność pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy	248
Rozdział II. Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi	249
KOMENTARZ. Dział V. Odpowiedzialność materialna pracowników	251
Zagadnienia ogólne	251
Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną pracodawcy	251
Granice odpowiedzialności	253
Wysokość odszkodowania	253
Ciężar dowodu	255
Szkoda wyrządzona osobie trzeciej	255
Przyczynienie się do powstania szkody	256
Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi	257
Wspólna odpowiedzialność za powierzone mienie	259
Inwentaryzacja	261
Wypowiedzenie i odstąpienie od umowy	262

Nieobecność pracownika	262
Rozwiązanie umowy o pracę	263
Ustanie umowy o odpowiedzialności materialnej	263
Udział pracowników w inwentaryzacji	263
DZIAŁ SZÓSTY. Czas pracy	265
Rozdział I. Przepisy ogólne	265
Rozdział II. Normy i ogólny wymiar czasu pracy	265
Rozdział III. Okresy odpoczynku	266
Rozdział IV. Systemy i rozkłady czasu pracy	267
Rozdział V. Praca w godzinach nadliczbowych	272
Rozdział VI. Praca w porze nocnej	274
Rozdział VII. Praca w niedziele i święta	275
KOMENTARZ. Dział VI. Czas pracy	278
Zagadnienia ogólne	278
Doba pracownicza i tydzień pracy	279
Normy czasu pracy i okres rozliczeniowy	280
Normy czasu pracy	280
Pięciodniowy tydzień pracy	281
Okres rozliczeniowy	281
Wymiar czasu pracy	288
Rozkład czasu pracy	288
Prawo pracownika do odpoczynku	290
Odpoczynek dobowy	290
Odpoczynek tygodniowy	291
Przerwa w pracy	291
Systemy czasu pracy	292
System podstawowy	292
System równoważny z przedłużeniem normy dobowej do 12 godzin ...	292
System równoważny z przedłużeniem normy dobowej do 16 lub 24 godzin	293
System przerywanego czasu pracy	293
System zadaniowego czasu pracy	294
System pracy weekendowej	294
System skróconego tygodnia pracy	294
Ruchomy czas pracy	295
Czas pracy kadry kierowniczej	296
Ewidencja czasu pracy	297
Praca w godzinach nadliczbowych	300
Odrabianie wyjść prywatnych	300
Limit pracy nadliczbowej (dobowy, tygodniowy, roczny)	302
Rekompensata pracy w godzinach nadliczbowych	302
Praca w niedziele i święta	305
Praca w placówkach handlowych	305
Rekompensata za pracę w niedzielę i święto	306

DZIAŁ SIÓDMY. Urlopy pracownicze	311
Rozdział I. Urlopy wypoczynkowe	311
Rozdział II. Urlopy bezpłatne	316
KOMENTARZ. Dział VII. Urlopy wypoczynkowe	318
Zagadnienia ogólne	318
Nabycie prawa do urlopu	318
Wymiar urlopu wypoczynkowego	319
Udzielanie urlopu	322
Urlop pracowników pracujących w równoważnym systemie czasu pracy ...	322
Urlop proporcjonalny	323
Urlop po okresie niewykonywania pracy	324
Zwiększenie wymiaru urlopu	325
Termin wykorzystania urlopu	325
Przerwanie urlopu	326
Odwołanie z urlopu	326
Zwrot kosztów odwołania i przesunięcia urlopu pracownika	327
Dzielenie urlopu na części	328
Urlop na żądanie	329
Ekwiwalent za urlop	329
Wynagrodzenie urlopowe	331
DZIAŁ ÓSMY. Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem	334
KOMENTARZ. Dział VIII. Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem	350
Zakaz zatrudniania kobiet przy pracach szczególnie uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia	350
Ochrona stosunku pracy kobiet w ciąży	352
Zakaz wypowiedzania i rozwiązywania umowy o pracę z pracownicą w ciąży	352
Wyjątki od zakazu wypowiedzania umów pracownicom w ciąży	353
Obowiązek przedłużania umów terminowych	353
Uprawnienia związane z rodzicielstwem	354
Pracownica w ciąży	354
Pracownica karmiąca dziecko piersią	355
Pracownica wychowująca dziecko w wieku do 4 lat	356
Pracownica wychowująca dziecko w wieku do 14 lat	356
Urlop macierzyński	358
Przejęcie urlopu przez samotnego ojca	361
Przejęcie urlopu w razie śmierci matki	363
Podjęcie pracy przez ubezpieczoną matkę	363
Rozpoczęcie urlopu macierzyńskiego	364
Urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego	364
Urlop rodzicielski	365
Tak zwany długi wniosek o urlop rodzicielski	368
Łączenie urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy	369
Rezygnacja z urlopu rodzicielskiego	370
Urlop rodzicielski dla rodziców adopcyjnych	371

Urlop ojcowski	371
Warunki zatrudnienia pracownika powracającego z urlopu macierzyńskiego	372
Urlop wychowawczy	373
Pomniejszanie liczby części urlopu wychowawczego ze względu na wykorzystany urlop rodzicielski	374
Zakaz rozwiązywania i wypowiedzania umowy o pracę w czasie urlopu wychowawczego	374
Podjęcie pracy na urlopie wychowawczym	375
Przerwanie urlopu wychowawczego	375
Dopuszczenie pracownika do pracy po urlopie wychowawczym	375
Obniżenie wymiaru czasu pracy zamiast urlopu wychowawczego	377
DZIAŁ DZIEWIĄTY. Zatrudnianie młodocianych	379
Rozdział I. Przepisy ogólne	379
Rozdział II. Zawieranie i rozwiązywanie umów o pracę w celu przygotowania zawodowego	380
Rozdział III. Doksztalcanie	380
Rozdział IIIa. Zatrudnianie młodocianych w innym celu niż przygotowanie zawodowe	381
Rozdział IV. Szczególna ochrona zdrowia	382
Rozdział V. Urlopy wypoczynkowe	383
Rozdział VI. Rzemieślnicze przygotowanie zawodowe	383
KOMENTARZ. Dział IX. Zatrudnianie młodocianych	384
Zagadnienia ogólne	384
Umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego	384
Rozwiązanie umowy o pracę zawartej w celu przygotowania zawodowego	385
Ochrona pracowników młodocianych	386
Czas pracy młodocianych	387
Zatrudnianie pracowników przy pracach lekkich	388
Urlopy wypoczynkowe młodocianych	389
DZIAŁ DZIESIĄTY. Bezpieczeństwo i higiena pracy	393
Rozdział I. Podstawowe obowiązki pracodawcy	393
Rozdział II. Prawa i obowiązki pracownika	395
Rozdział III. Obiekty budowlane i pomieszczenia pracy	397
Rozdział IV. Maszyny i inne urządzenia techniczne	398
Rozdział V. Czynniki oraz procesy pracy stwarzające szczególne zagrożenie dla zdrowia lub życia	398
Rozdział VI. Profilaktyczna ochrona zdrowia	401
Rozdział VII. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe	405
Rozdział VIII. Szkolenie	408
Rozdział IX. Środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze	408
Rozdział X. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy	410
Rozdział XI. Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz komisja bezpieczeństwa i higieny pracy	411

Rozdział XII. Obowiązki organów sprawujących nadzór nad przedsiębiorstwami lub innymi jednostkami organizacyjnymi państwowymi albo samorządowymi	412
Rozdział XIII. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące wykonywania prac w różnych gałęziach pracy	413
KOMENTARZ. Dział X. Bezpieczeństwo i higiena pracy	414
Zagadnienia ogólne	414
Podstawowe obowiązki pracodawcy w zakresie bhp	414
Osoba do udzielania pierwszej pomocy i ochrony przeciwpożarowej	415
Informowanie o działalności	415
Informowanie o ryzyku zawodowym	415
Badania lekarskie	416
Szkolenia bhp	419
Odzież i obuwie robocze	421
Pranie odzieży roboczej	423
Środki ochrony indywidualnej	424
Informowanie o wypadkach przy pracy i chorobach zawodowych	425
DZIAŁ JEDENASTY. Układy zbiorowe pracy	429
Rozdział I. Przepisy ogólne	429
Rozdział II. Ponadzakładowy układ zbiorowy pracy	435
Rozdział III. Zakładowy układ zbiorowy pracy	438
KOMENTARZ. Dział XI. Układy zbiorowe pracy	441
Zagadnienia ogólne	441
Zawarcie układu	441
Układ zbiorowy a treść stosunku pracy	442
Zawieszenie stosowania układu	443
DZIAŁ DWUNASTY. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy	445
Rozdział I. Przepisy ogólne	445
Rozdział II. Postępowanie pojednawcze	445
Rozdział III. Sądy pracy	447
KOMENTARZ. Dział XII. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy	449
Zagadnienia ogólne	449
Sąd pracy	449
Uгода z pracownikiem	451
Terminy dochodzenia roszczeń	453
DZIAŁ TRZYNASTY. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	456
Rozdział II. (uchylony)	457
KOMENTARZ. Dział XIII. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	458
Zagadnienia ogólne	458
Katalog wykroczeń	458

Zawarcie umowy cywilnoprawnej zamiast umowy o pracę	458
Niepowiadomienie PIP o zawarciu umowy na czas określony przekraczającej dopuszczalną długość i liczbę takich umów.	459
Niepotwierdzenie umowy o pracę na piśmie	460
Wypowiedzenie lub rozwiązanie umowy z rażącym naruszeniem przepisów.	461
Stosowanie kar porządkowych innych niż przewidziane w Kodeksie pracy	462
Naruszenie przepisów o czasie pracy, uprawnieniach związanych z rodzicielstwem, zatrudnianiu młodocianych	462
Nieprowadzenie dokumentacji pracowniczej	463
Pozostawienie dokumentacji pracowniczej w warunkach grożących jej uszkodzeniem lub zniszczeniem	463
Wykroczenia związane z podstawowymi prawami pracowniczymi.	463
Wynagrodzenia i świadczenia.	464
Urlopy wypoczynkowe	465
Niewydanie świadectwa pracy.	465
Niewykonanie orzeczenia sądu pracy.	466
Odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy	466
Projekt budowlany niespełniający wymagań bhp	467
Urządzenia i środki ochrony niespełniające wymagań dotyczących oceny zgodności.	467
Szkodliwe procesy technologiczne i substancje chemiczne	468
Ukrywanie wypadków lub chorób zawodowych.	468
Niewykonanie decyzji inspektora pracy.	469
Utrudnianie kontroli	469
Niedozwolona praca dzieci	470
Wysokość kary.	470
DZIAŁ CZTERNASTY. Przedawnienie roszczeń	472
KOMENTARZ. Dział XIV. Przedawnienie roszczeń	474
Zagadnienia ogólne	474
Terminy przedawnienia	474
DZIAŁ CZTERNASTY^a (uchylony).	476
DZIAŁ PIĘTNASTY. Przepisy końcowe	476
KOMENTARZ. Dział XV. Przepisy końcowe	480
Zagadnienia ogólne	480
Warunki bhp dla osób niebędących pracownikami	480
Praca dzieci	480
Zgoda inspektora i cofnięcie wniosku przez rodziców.	481
Odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego.	482
Wykaz dyrektyw Wspólnot Europejskich, których wdrożenia dokonuje Kodeks pracy.	485